

PRAVICA

Glasiilo krščanskega delovnega ljudstva

Izhaja vsak četrtek popoldne; v slučaju praznika dan poprej — Uredništvo: Ljubljana, Stari trg 2/1 — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo

Posamezna številka Din 1-30 — Cena: za 1 mesec Din 5-; za četrt leta Din 15-; za pol leta Din 30-; za inozemstvo Din 7- (mesečno) — Oglasi po dogovoru

Oglasi, reklamacije in naročila na uprave Jugoslovanske tiskarne, Kolportažni oddelak, Poljanski nasip št. 2 — Rokopis se ne vračajo

Delavsko občestvo.

»Inteligenca naj bi bila našemu delavstvu duševni sok, ne pa da mu jemlje še tiste najboljše ljudi, ki bi lahko bili njegovi voditelji, in jih zaposluje v nedelavskih organizacijah. Odtuji jih tako lastnemu njihovemu delokrogu, za katerega bi se morali predvsem zanimati. Naša mlada inteligenca bi morala poiskati delavstvo v njihovem lastnem življenjskem krogu in njihov delavski etos dvigati, ne pa posameznim, malo bolj talentiranim delavskim voditeljem vsiljevati svoje meščanske manire.«
Dr. J. Jeraj v »Socialni misli«, št. 5/26, str. 102.

Ideje krščanskega socializma so zajele do danes precejšnje plasti slovenskega delavstva. Od sivega Krasa pa tja v enolične poljane definskega Prekmurja odmeva glas njihove odredilne himne: Organizirana moč delavstva in blagoslov božji, da se delu vrne slava in čast!

Rudar in kovinar, usnar in tekstilni delavec, služkinja in obrtni posej, železničar in prometnik, državni in zasebni uslužbenec, viničar in delavec na polju, — vsa ta armada, združena v kršč. socialističnih sindikatih, se ljubi med sabo kakor se ljubijo člani ene družine. Iz Boga so, v Bogu delajo in za božje pravice se borijo. Naj zmaga živi Duh nad mrtvo stvarjo! Ta živi Duh je, ki tvori tisto močno vez in silo, ki bo delavskemu stanu priborila gospodarsko svobodo in pravice otrok božjih za vse člane velike družine delavskega občestva.

Veleobrtnik in trdni kmet, industrijec in uradnik čudno gledajo danes v ta silni pokret delavskega stanu. S strahom gledajo v bodočnost, boječ se vstajenja najmlajšega produktivnega stanu. In baš to je, kar nam tolikokrat stiska naša srca! Ničesar nočemo ne kmetu, ne obrtniku, ne uradniku, ne veleindustrijcu. Hočemo le, da zmaga vsepovsod živi Duh, hočemo, da i kmet, i obrtnik i vsakteri drugi stan stvorijo svoje stanovsko občestvo v smislu idej krščanskega socializma, da pridemo tako do občestva vseh produktivnih stanov, do svojega narodnega občestva, kjer si bomo med sabo kakor člani ene družine, v ljubezni združeni in vsi za enim smotrom delujoči.

Prav je, da o pravem času naglašamo svoje vodilne misli. Kajti solnce stoji že visoko, a čas je drag. Mi nikogar ne odbijamo in vabimo vse, ki so dobre volje. Študenta in inteligenta, ženske in moške. Iz dalje v daljo se ne čujejo naši glasovi. Kakor hitro bomo skupaj, bodo padli medsebojni predsodki. Duhovnik in lajik, »Križar« in »Stražni ognjar«, gospodarski strokovnjak in poklicni politikar — vsi bodo vzljubili naš pokret; treba je le, da pogledajo v našo skromno požrtvovalno delavnico in v brezdnost, kamor je pahnil kapitalizem večino delovnega ljudstva.

Tisti, ki naše gibanje sovražijo, ne pozna našega Duha in mu ni pomoči. Preko njih bomo kovali bodoče dni.

France Žužek.

Političen pregled.

Položaj.

Naš notranjepolitični položaj je zelo zamotan. Imamo vlado, ki ima zelo močno večino, vendar pa ji niti lastni pristaši niso zvesti. Komaj smo zakrpali eno vlado, že spet čakamo, da v par dneh začnemo z novo krizo. Najbrž se bo boj med Jovanovičem in Pašičem končal tako, da bo kralj poveril sestavo nove, morda volivne vlade, Ljuba Jovanoviču. V tej vladi bodo

vse sedanje opozicionalne stranke in najbrž tudi radičevci. Ti zadnji predvsem radičega, da jih bodo druge stranke brzdale, da ne bodo, zlasti Stj. Radič, v čudni politični strasti zašli predaleč.

Generalna stavka na Angleškem.

Položaj v stavki angleškega delavstva je ostal še vedno skoro nespremenjen. V stavko je stopilo na novo le nekaj delavstva, predvsem peki in delavci, ki so zaposleni pri živilskih strokah. Vladi se je posrečilo dobiti toliko delavcev, da za silo vzdržuje najnujnejši železniški promet in da ne ostanejo velika mesta brez živeža. Promet opravljajo v velikem obsegu tudi avtomobili, za katere je vedno dovolj šoferjev na razpvlago, ker je avtomobilizem v Angliji zelo razširjen.

Delavstvo vztraja v boju disciplinirano in enotno. Zaveda se, da ne gre več samo za plače in ureditev delovnega časa, temveč, da velja boj prav za prav dvema svetovnima nazoroma. Delo in kapital si stojita nasproti. Rudarji stoje neomajno v boju za svoje pravice in dokler bodo ti vztrajali, ni pričakovati, da bi tudi druge panoge delavstva zapustile vrste stavkujočih.

Vlada se je pokazala precej brez moči in ne kaže dovolj dobre volje, da bi energično začela posredovati za mir, ker stoji pod pritiskom kapitala. Mirno stališče vlade in neupogljivost kapitalistov imata svoj vzrok prav za prav v tem, ker še vedno premalo resno mislijo na to, da bi mogoče delavstvo s tako obsežno stavko vzdržati dalje časa. Le preveč je videti, da prevladuje mnenje, da delavstvo preko dveh tednov ne bo moglo vzdržati. Toda v deželi, kjer so strokovne organizacije prav za prav doma, se je delavstvo resno pripravilo na svoj boj in obenem, ko bi morali pričeti gladovati delavci, bi lakota segla tudi že med druge plasti prebivalstva. Strokovne organizacije gotovo niso šle nepremišljeno v stavko in so pripravljene vzdržati do zmage. Za enkrat je vodstvo strokovnih organizacij odklonilo vsako inozemsko podporo, predvsem zato, ker noče očitkov, da so glavni motivi za stavko kaki revolucionarni nameni. Obenem pa kaže to na precejšnjo moč angleškega delavstva.

Širša javnost zaenkrat tudi premalo resno upošteva težko krizo, katere bo postala neizogibna, ako se bodo delavski interesi obravnavali tako malomarno kot doslej. Ko pa bo resnost položaja in neupogljivost delavstva postala bolj očitna, takrat bo šele v javnosti prodrla zahteva, da je treba položaj končno razčistiti.

Vlada stoji sedaj na stališču, da je mogoče uvesti nova pogajanja šele potem, ko bi delavstvo prenehalo z generalno stavko. Jasno pa je, da delavstvo na take meglene pogoje ne more pristati. Generalni svet zahteva, da se ugotove vnaprej točke, na podlagi katerih bi bilo mogoče rešiti težko krizo in je sporočil vladi, da ni msiliti na ukinitve generalne stavke poprej, preden rudniški podjetniki ne preklicajo izpore nad rudarji.

Mednarodna zveza krščansko socialističnih strokovnih organizacij je imela 9. maja v Kölnu svojo sejo, katere so se udeležili nemški, holandski, belgijski, švicarski in češkoslovaški zastopniki. Zveza obsoja protisocialna stremiljenja angleških pod-

jetnikov in naglašajo, da se nahajajo angleški rudarji v popolnoma pravičnem boju. O ukrepih glede podpore angleškim delavcem bo sklepal še poseben strokovni odbor.

Delavska zbornica.

Minister socialne politike je kmalu po prvi seji skupščine Delavske zbornice brzojavno sporočil zbornici, da do nadaljnjega ustavlja izvršitev sklepov skupščine. Temu je dal povod predlog člana Makuca in sklep, ki se je nanašal na komisijo, ki naj gre v Rusijo študirat gospodarske in socialne razmere, o čemur smo svoj čas že poročali. Poslanec dr. Gosar je stavil na ministra tozadevno vprašanje in dobil sedaj odgovor ministra, da se je njegova brzojavka v zadevi razveljavljena sklepov skupščine nanašala samo na pošiljanje komisije v Rusijo, glede razveljavljenja mandata članov zbornice, ki pripadajo komunistični stranki, pa je zahteval od velikega župana poročilo in, da bo končno o tem odločil, ko dobi zato potrebne stvarne dokaze, da so gotovi člani Delavske zbornice v Ljubljani še vedno pristaši komunistične stranke.

Rudarjem!

Vse življenje zavednega delavca je en sam boj za izboljšanje njegovega socialnega položaja. Tisti, ki trpi pod pritiskom neznosnih razmer krivičnega družabnega reda, nujno teži po odpravi nasilja in hoče poštenja. Kdor vidi solze ponižanih, gleda armado lačnih, se zgane.

Tako doživimo, da vstajajo razni delavski voditelji in pozivajo na odpor, na boj... Sledi jim skupina, sled, množica in jih poslušajo, ter uboga. Doživijo par zmag, a še več razočaranj. Kapital strahuje revolucijo. Kjer je denar, tam ne bo barikad. Pastir pusti ovce in ovcam striže volno. Zaupanje ljudi je omajano. Sliši se le zabavljanje. Tisti pa, ki je splezal kvišku, se smeje. Smeje se njim, ki so mu verjeli. Pride drugi apostol. Govori bolje, v obraz je videti pošten. Zopet se zgrnejo okoli njega in ga nosijo po rokah. Saj udriha po kapitalu in mu obeta pogin. Srečni so in staro je pozabljeno. Slepo ubogajo, ker so prepričani, da ni laž, kar pravi. Konec je zopet isti. Izgubljena bitka, žrtve delavci. Čim več je izgubljenih bitk, tem večji je pritisk. Priznavam, da je današnja rudarska kriza v Sloveniji svetovnega značaja, vendar je to tudi glasen odmev vednih mezd. bojov in izgubljenih stavk, katere smo vodili tekmo zadnjih let s Trb. prem. družbo.

Rudarji, nič več tako! Odslovimo vse tiste, ki obetajo nemogoče stvari. Zrevolucionirajmo naše duše, ne pa jezike. Oni, ki nas silijo v revolucijo, bežijo pred njo. Oklenimo se močne krščanske organizacije rudarskega delavstva, ki napoveduje boj izkoriščanju. Naše vrste se množe, stanovska zavest prodira. Povsod je opažati živahen pokret, ki bo prinesel razčiščenja. Tudi Trb. družba bo morala nujno priznati, da ni rudar zgolj predmet izkoriščanja. Vrniti bo morala človeku njegovo dostojanstvo. Če pa hoče družba boja, bo naša bojevnike. Mi se pripravljamo!

Tajnik.

„Za kršč. socializem“.

Kdor hoče prav umeti idejo krščanskega socializma, mora prečitati to zelo potrebno brošurico. Dobi se v kolportažnem oddelku »Slovenca« v Jugoslovanski tiskarni v Ljubljani.

Še enkrat § 1154 b državnega zakonika.

O tem, ali ima delavec za čas boleznih pravico zahtevati od svojega delodajalca poleg boleznine, ki jo prejema od Okrožnega urada za zavarovanje delavcev tudi celotno enotedensko plačo, si še mnogo delavcev ni na jasnem, o tozadevnih zakonskih predpisih. Ker prihaja na gl. tajništvo JSZ mnogo podobnih vprašanj, zato hočemo v naslednjem podati nekoliko pojasnil, po katerih naj se delavci ravnavajo.

1. Pravica do odškodnine: Po 14-dnevni zaposlitvi v obratu ima delavec, ako je zaradi bolezni ali nezgode od dela zadržan, brez da je to po lastni malomarnosti sam zakrivil, pravico do odškodnine za dobo najmanj enega delovnega tedna, in sicer vsled bolezni od tretjega dneva, vsled nezgode pa od dneva nezgode. Vendar pa sme delodajalec po fin. zakonu čl. 9 za leto 1922—23 od te enotedenske plače odtegniti vsoto, ki jo prejme oboleli delavec kot hranarino od Okrožnega urada za zavarovanje delavcev. Tako je upravičen torej oboleli delavec zahtevati od svojega delodajalca v slučaju bolezni doplačilo k hranarini v znesku, da doseže s tem zneskom in z višino hranarine višino svoje prejšnje tedenske plače. Vzemimo primer, da je delavec zaslužil na teden 250 Din, dobi pa od bolniške blagajne za čas bolezni prvih sedem dni samo 200 Din, tedaj je upravičen zahtevati od svojega delodajalca še 50 Din.

2. Določila časa za čakanje: Ko se delavec javi, da je bolan, se mu prva dva dneva ne plača nobena odškodnina, temveč šele po preteku prvih dveh bolniških dni. Ta dva dneva sta pa kot čakalna dneva všteta tudi, ako padeta na dela prosto nedeljo ali praznik, seveda ako sta od zdravnika kot bolniška dneva v bolniški knjigi potrjena.

3. Ponavljanje bolezni: Ako delavec v teku 4 tednov na ravno isti bolezni oboli, nima pravice do zopetne odškodnine, ako je najvišja postavna odškodnina že dosežena. Ako to ne pride v poštev, ima delavec (delavka) v slučaju ponavljanja bolezni samo pravico do ostalega postavnega najvišjega zneska. To se pravi: Ako je n. pr. bil delavec (delavka) bolan prvič samo 4 dni, mu mora podjetnik izplačati za te 4 dni doplačilo k hranarini, tako da doseže delavec za te dni svojo polno plačo. Ako delavec v teku 4 tednov ponovno oboli na isti bolezni, ima tedaj še pravico zahtevati od podjetnika doplačilo za 3 dni.

4. Važne lastno osebo tikajoče se ovire: Isto tako ima delavec (delavka) pravico do odškodnine plače do enega tedna za lastne osebe tikajoče se ovire. Kot take so poglavitve sledeče:

Vabila k sodišču, oblastnim in občinskim uradom, ako gre za nesamostalno zakriviljene stvari in se delodajalcu s pismenim priložkom izkaže. Nabori, kontrolni shodi, orožne vaje, ovire prometa pri železnicah, ladjah itd., proti uradnim potrdilom o oviri prometa.

Udeležba volitev, ako je postavno določilo o prisilni udeležbi volitev izdano.

Tožbe pri sodiščih, ako se je zahtevi tožbe pridrilo. Nezakriviljeno prenehanje dela delojemalca zaradi pomanjkanja surovin, poprave strojev ali drugih obratnih ovir.

Nenadno obolenje ali nezgode v družini, pri tem pa mora biti dokazano, da je bil dotični delavec ali delavka za osebno pomoč neobhodno potreben.

Smrt zakonskih (žena ali bratje in sestre le tedaj, ako žive v skupnem gospodarstvu). Smrt staršev in otrok tudi tedaj, ako niso v skupnem gospodinjstvu živeli.

Udeležba pri pogrebih, ako so z vednostjo in dovoljenjem tovarniškega vodstva. Končno tudi lastne poroke.

5. Inventura: Ako se delo prekine vsled inventure in traja inventura nadalje en dan, se ne plača odškodnina. Ako pa inventura traja več kot en dan, se ta čas delavcem po postavni določbi primerno odškoduje.

Jugoslovanska strokovna zveza.

Zveza tovarniškega delavstva.

Iz tajništva. Vsem skupinam in plačilnicam se naznanja, da se bo vršil redni letni občni zbor S. Z. T. D. v nedeljo dne 6. junija 1926 v spodnjih prostorih I. delavskega konsumnega društva, Kongresni trg 2, Ljubljana. Skupine, pri katerih se občni zbori iz tega ali onega vzroka še niso vršili, opozarjamo, da to čimprej izvrše, da bo na občnem zboru vsaka skupina pravomočno zastopana. V kratkem bo zveza razposlala posebna vabila kakor tudi poverilnice za delegate. Eventualni predlogi skupin naj se pravočasno pošljejo načelstvu.

Vsem skupinam. Vse skupine in plačilnice opozarjamo na okrožnico št. 19, katero je razposlala Kerkova mladina v Ljubljani glede I. kongresa krščansko socialistične mladine, ki se vrši 12. in 13. junija v Celju. Želeli bi bilo, da se prav sleherni član naše organizacije zaveda velikega cilja, za katerim stremi Kerkova mladina. Zato naj bo tudi naša dolžnost, da se po svoji moči važnega kongresa udeležijo čim večje število tovarniškega delavstva. Dolžnost pa je, da je vsaj vsaka skupina zastopana na kongresu.

Volitve obratnih zaupnikov v tovarni »Saturnus« v Mostah. Pred par tedni si je naenkrat izmislil v tovarni zaposleni delavec Strašek, da bi bilo dobro napraviti v podjetju eno šalo. Razpisal je volitve obratnih zaupnikov, jih določil za dan 29. aprila t. l., pritegnil še k sebi dva sodruga in to trojico proklamiral za volilni odbor. Našim priznanim zaupnicam je pa dobrodušno svetoval, naj si tudi sestavijo en tak vol. odbor, da bo večji špas. Ker je naše delavstvo dobro poučeno, kako se take volitve morajo pripraviti in izvršiti, je smatralo celo komedijo za aprilovo in se seveda volitev ni moglo in ni udeležilo. G. Strašek, svest si zmage, je seveda naznanil inspekciji dela imena treh delavcev, ki naj bi bili brez volitev izvoljeni. Med temi je tudi g. Leskovšek, ki je nedavno tega imenoval naša poštna dekleta v tovarni prekleto babe. Delavstvo tovarne »Saturnus« je poslalo inspekciji dela v Ljubljani potreben in utemeljen priziv proti početju Straška.

Iz tovarne Saturnus, Moste. Tovarniškemu delavstvu je menda že uso-

Ta navodila naj si naši zaupniki shranijo, da se vedo ravnati v konkretnih slučajih. V slučaju, da bi podjetnik ne hotel pristati na odškodnino, naj se prizadeje obrnejo na svojo strokovno organizacijo, ki bo ukrenila potrebno, da bodo podjetniki spoštovali zakonska določila in jih tudi izvajali. Prihodnjič hočemo objaviti tudi nepriznane vzroke ovir, za katere podjetnik ni dolžan plačati delavcu ali delavki odškodnino.

jeno, da roma iz obrata v obrat, brez stalnosti in trajne zaposlitve. Temu so krive nekatere tovarne, ki sprejemajo delavstvo samo za poskušno. N. pr. v zgoraj omenjeni tovarni se skoraj vsak dan odpušča in sprejema delavstvo. Tu velja že pregovor: »Pri enih vratih notri, pri drugih ven.« In tega se gospodje v tovarni »Saturnus« tudi drže. Radi bi pač videli, da bi se delavstvo usposobilo do one zmožnosti in prakse, ki jo imajo delavci v inozemskih podjetjih istih strok. Hočejo pa, da bi že 15 letna šolska mladenka prvi teden po prihodu v tovarno mogla obvladati komplicirano delo, kakršno zahteva pač daljša praksa in vežba. Mi bi gospodom svetovali, da naj sprejeto delavstvo pridržijo toliko časa pri enem delu, da se za istega usposobi. Zadnje čase se v imenovani tovarni dnevno odpuščajo delavke. Pravijo, da primanjkuje dela. To je lahko verjetno. Ne moremo se pa strinjati z načinom odpuščanja delavk. Dejstvo je, da v podjetjih, kjer obstoja vsaj trohica socialnega čuta, odpuščajo v slučaju pomanjkanja dela one delavke, ki so gospodarsko v boljšem položaju, ne pa tako, da se vrže na cesto delavke, ki nimajo razen svojih delavnih rok ničesar in morajo še poleg sebe skrbeti za bolne starše. To se dogaja zlasti v tovarni Saturnus. Naša organizacija je gospodom predstojnikom v tem oziru že predložila konkretne predloge, toda vse zaman, držali se niso niti dane besede. Obveljalo je tisto, kar je odločil g. delovodja Vagner. In zgodilo se je, da so najbolj revne delavke morale iz tovarne. G. Vagner se pač ne zaveda, da Slovenci znamo trpeti le do gotove meje, ne glede na to, kdo nas izkorišča in preganja. Eno bi povedali še danes g. Vagnerju, in to je: Vsaka krivica se slej ko prej sama kaznuje. Ako hočete pri nas sejati veter, boste želi vihar.

Zveza papirniškega delavstva.

Vevče. V našo papirnico ste bili sprejeti dve delavki-novinki, ne radi usmiljenja g. ravnatelja, temveč vsled naraslega dela. A čujte, ko pride dan plačila, dobila 10 Din manj plače na dan kot druge delavke pri istem delu. Nad tem činom ravnatelja se zgraža vse delavstvo in prisiljeni bomo, da

se to prefrigano zniževanje plač ne bo obneslo.

Vevče-Dev. Mar. v Polju. Bilanca našega podjetja tudi letos izkazuje več milijonov čistega dobička, kateri se bo razdelil seveda med delničarje. Delavstvo bo tega dobička malo deležno. Sicer hvaležno sprejememo tudi teh 100 Din. Mnogo se govori tudi o visokih nagradah višjim uradnikom in je delavstvo radovedno, kaj je na teh govoricah resnice, kajti vse milijone čistega dobička je zaslužilo v prvi vrsti delavstvo s svojimi žulji.

Viničarji.

Ljutomer. — Centralni odbor naše zveze je sklenil, da se bo vršil zaupniški tečaj dne 24. maja ali na binokosni ponedeljek v običajnih prostorih pri tov. Husjaku v Slamnjaku nad Ljutomerom. Začetek točno ob 2. uri popoldne. Predavanja se bodo naslanjala zgolj na naše pokrete, in sicer o praktični izvedbi viničarske organizacije, o naših zaupnikih in njihovem delu in kako hoče naša organizacija uveljaviti svoj program. Tečaj se bo vršil do 6. ure zvečer ter bo tako omogočeno vsakemu zaupniku, da se pravočasno vrne na svoj dom. Bliža se čas, da bomo morali zopet za nekaj mesecev ustaviti vsako večje gibanje, ker bomo razkropljeni po skednjih kot mlatiči širom Murskega polja, Medjimurja in Hrvatske. Zato je tečaj nujno potreben, da se nam naša zavest bolj utrdi, naš duh dobi več nepremagljive volje v najhujših časih naše sezone dobe. Tudi ima tečaj namen podučiti naše zaupnike, da bodo znali pravilno odgovarjati v smislu naše organizacije in krščanskega socializma na stotero vprašanj, ki se jim vsak čas stavijo od članstva in drugih strank. Naše razumevanje mora biti enotno, naši cilji skupni. To bomo dosegli na tem tečaju zaupnikov, na katerega naj pošljejo vse skupine naše zveze, vse svoje odbornike, zaupnike kakor njih namestnike. Vabila pošljemo vsem zaupnikom pismeno. — Tajnik.

Kmetijski delavci.

Cven. Na več shodih in javnih prostorih se danes obravnava vprašanje industrijskega delavstva. Nikdar ali le redko kdaj pridejo do razpravljajanja o stanju kmečkega delavstva. Do prepričanja smo prišli, da interesov kmečkega delavstva še nikdo ne pozna, ali poznati noče. Ako pride eden ali drugi izmed nas v mesto, se vse obrega na njega, češ, tebi gre dobro, ker si z dežele, ti imaš vsega v izobilju, česar mi sploh nimamo, in kar si moramo kupiti za drag denar; to so izrazi industrijskega delavca, kakor tudi državnih nameščencev. Iz tega sledi, kako strašno slabo poznajo ti ljudje razmere na deželi. Mislijo namreč, da je na deželi le ena kategorija ljudstva, in da so vsi ljudje iz posejajočega sloja. Da se ti ljudje grozovito motijo, naj jim bo le en zglede, ki ga prilagam v dokaz, kako

so zelo nevedni. Najemnik K. J. je na stanovanju pri posestniku M. B. na Krappju. Dnevno zasluži pri svojem gospodarju 40 para, z besedo: štiri-deset para. Za stanovanje mora delati 52 dni, razumē se, da v poletnem času, ker pozimi ga sploh ne rabi. Za nameček dobi 8 redov zemlje za krompir, katero zemljišče si mora sam pognojiti, s svojim kupljenim ali pridelanim semenom zasaditi, orača odslužiti, in mogoče vsled zamude ene ure za orača, svojemu gospodarju dati še pet težakov. Za vsaki red mora dati povrh še dva težaka. Skupno mora delati svojemu gospodarju 52 in 5 in še 16, to je 73 dni. Za vse to ima le stanovanje in malo krompirja. Kje pa so druge potrebnosti, ki jih rabi njegova družina? (Op. uredn.: Poročajte še o tem prečem vprašanju, bomo radevolje priobčili.)

Delavska zveza.

D. M. v Polju. Seje Delavske zveze, ki se bo vršila v soboto 15. t. m., se naj udeležijo gotovo vsi odborniki. Z ozirom na razne gospodarske naprave v občini je potrebno, da stopi Delavska zveza v akcijo. — Predsednik.

Sv. Miklavž pri Ormožu. Obč. zbor naše O. D. Z. se vrši dne 30. maja po rani službi božji v dvorani Sv. Miklavža. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika ustanovnega občnega zbora; 2. Poročilo odbora; 3. Volitve; 4. Slučajnosti. Na občnem zboru govori načelnik Delavske zveze za Slovincije tov. dr. Andrej Gosar. Udeležba vseh članov je obvezna. — Odbor.

Delavski zaupniki.

Ker so se širile vesti, da je ministrstvo socialne politike izdalo Oblastnim inspekcijam dela tajne okrožnice, v katerih med drugim naroča, da morajo Oblastne inspekcije dela zahtevati od izvoljenih delavskih zaupnikov pismena potrdila delodajalcev, da se ti strinjajo z izvolitvijo teh zaupnikov, je svoječasno vložil poslanec dr. Gosar na ministra soc. politike tozadevno vprašanje, na katero je sedaj prejel sledeči odgovor:

Gospod poslanec. V odgovoru na Vaše vprašanje, dostavljeno mi preko Nar. skupščine pod št. 6461 z dne 28. marca t. l. radi izdajanja tajnih okrožnic inspekcijam dela v pogledu volitev delavskih zaupnikov v smislu, da naj napotijo delavce, da prinesejo pismena potrdila od delodajalcev, da se strinjajo z izvolitvijo dotičnih zaupnikov, čast mi je Vam poročati, da poverjeno mi ministrstvo ni izdalo nobene poverljive — odnosno tajne okrožnice oblastnim inspekcijam dela v pogledu volitev delavskih zaupnikov v prednjem smislu. Simonovič s. r.

Z ozirom na gornje pojasnilo ministra soc. politike, priporočamo delavstvu oz. delavskim zaupnikom, da

A. Daudet:

Koza gosp. Seguína.

»Sveta nebesa!« je rekel Seguína. »Kdo je neki zavdal mojim kozam? Že spet ena, ki mi jo bo volk požrl... Nak, ne boš! Rešil te bom, proti tvoji volji, nemarnica! In ker se bojim, da mi boš pretrgala vrvi, te bom zaprl v hlev in nikoli več ne prideš ven.«

In Seguína je ponesel kozo v črpi hlev in je zaprl ter zapahnil vrata. Po nesreči pa je pozabil na okno, in komaj ji je obrnil hrbet, je bila mala že zunaj...

Smeješ se, Gringoire? Za vraga! Rač verjamem, da držiš s kozico proti dobremu Seguínu... Bomo videli, če se boš do konca smejal.

Ko je prišla bela kozica v gore, se je vse razveselilo. Stare smreke še niso videli kaj tako ljubkega. Sprejele so jo kot kraljico. Kostonji so se pripognili do tal in jo božali z vejami. Zlate košenilce so se ji odpirale ob poti in razširjale kolikor moči prijeten vonj. Vsa gora je praznovala njej na čast.

Lahko si misliš, Gringoire, kako je bila naša kozica srečna. Ni imela

več vrvi, ničesar več... ničesar več, kar bi ji branilo skakati in pasti se po mili volji. Kako velika trava je bila tu, prav do rogov visoka, moj dragi! In kakšna trava! Sočna, mehka, okusna, iz tisočerih rastlin sestavljena. To je bilo vse kaj drugega kot trava v ogradku. In še cvetice! Velike sinje zvončnice, rdeči naprstniki z dolgimi češami, poln gozd divjih cvetic, v katerih je prekipovalo opojnega soka...

Bela kozica se je napol pijana valjala po tleh in se valila navzdol po pobočju z odpadlim listjem in bodečimi kostonji... Nato pa se je sunkoma postavila na noge. Hop! In že je dirjala naprej čez drn in strn, čez skalovje in prepade, gor in dol, sem in tja... Kakor bi bilo deset Seguínovih koz v gori.

Zato, ker se Belica ni ničesar bala.

V enem skoku je bila preko divjih hudournikov, ki so jo oškropili z mokrim prahom in peno. In vsa mokra se je potem vlegla na ravno skalo in se sušila na solnce... Enkrat se je z nagnojem med zobmi približala robu planote in je zagledala globoko dol in ravnini Seguínovo hišo in ogradek za

njo. Ob tem pogledu se je smejala, da so se ji oči solzile.

»Kako je majhna!« je rekla. »Kako neki sem mogla tam vzdržati?«

Ubožica! Visoko je stala in zdelo se ji je, da je večja kot svet.

Ta dan je bil za Seguínovo kozo zelo srečen. Okoli poldneva, ko je skakala z desne na levo, je zašla med četo divjih koz. Naša mala v beli obleki je bila zanje nekaj posebnega. Sprejele so jo med se in ji dale najboljše mesto in vsi gospodje med njimi so bili zelo vljudni... Zdi se celo — pa to naj ostane med nama, Gringoire — da se je mlademu kozliču v črni kožuhi celo posrečilo, da je bil Belici všeč. Oba zaljubljenca sta se zgubila za uro ali dve med drevje in če hočeš vedeti, kaj sta si imela povedati, poprašaj klepetave studenčke, ki nevidno curljajo po mahu.

Mahoma pa je zavel svež veter. Gora je postala vijoličasta; zvečerilo se je.

»Žel!« je rekla kozica; in vsa začudena se je ustavila.

Spodaj so se polja pogreznila v meglo. Seguínov ogradek je izgubil v mraku in videla je le še streho hišice

in redek dim nad njo. Poslušala je zvončke črede, ki so jo gonili domov in žalost ji je prevzela dušo... Belkasti sokol, ki se je vračal domov, se je je v poletu dotaknil s krili. Stresla se je... Nato pa je preletelo goro divje tuljenje:

»Hov, hov, hov!«

Domislila se je volka; ves ljubi dan norica ni pomislila nanj... Prav takrat se je zaslislal glas roga globoko dol iz doline. Dobri gospod Seguína je poskušal svoje zadnje sredstvo...

»Hov, hov, hov!« je tulil volk.

»Pridi, prid!« je klical rog.

Belica bi se bila rada vrnila; ko pa se je zmislila kolca, vrvi, ograje, se ji je zdelo, da se ne bi več mogla privaditi temu življenju in da je bolje, če ostane.

Rog ni več klical.

Kozica je zaslislala za seboj šum listja. Obrnila se je in zagledala v senci dvoje kratkih, pokončnih ušes in dvoje oči, ki so se bleščale v temi... Bil je volk.

Bil je velikanski, sedel nepremično na zadnjih nogah, opazoval malo, belo kozico in jo že vnaprej pokušal. Ker

se za volitve zaupnikov, ali pri opravljanju svojih zaupniških dolžnosti ravna po določbah zakona in navodilih svoje strokovne organizacije.

V slučaju, da bi inšpekcije dela ali podjetniki zahtevali kaj drugega, naj se prizadeje obrnejo takoj na Jugoslovansko strokovno zvezo, ki bo ukrenila potrebno.

Nekaj o delavskih davkih.

Naše delavstvo še danes ni popolnoma na jasnem glede davkov, ki jih je obvezno plačevati. Davkarje namreč še vedno pošiljajo v nekaterih krajih plačilne naloge za davek posameznim delavcem. Ker podjetniki zakoniti davek odtegujejo delavcem pri plačah, zato je naravno, da tako nepravilno postopanje davčnih uradov delavstvo razburja. Z ozirom na to hočemo podati v naslednjem nekaj pojasnil, katerih naj se delavci drže.

Člen 56. zakona o proračunskih dvanajstinah za mesece avgust, september, oktober in november 1925 se glasi: »Vsi telesni delavci (delavke), ne glede na značaj posla, katerega opravljajo, ki ne prejemajo zasluzka od države nego od privatnih oseb ali naprav, morajo plačevati izza dne 1. aprila 1925 od svojega zasluzka: 2% kot neposredni davek, in kot vse državne in specialne pribitke; 0.50% kot invalidski davek; 0.20% kot vojaško-komorsko doklado in 0.60% kot izreden pribitek.

Za osnovo odmeri samoupravnih davkov, če in kolikor jih morajo plačevati telesni delavci (delavke), služi 0.50 Din od 100 Din zasluzka.

Telesni delavci(ke) pod 18 in nad 65 let starosti vobče, telesni delavci (ke), katerih zasluzek znaša manj nego 5000 Din na leto, in sezonski kmetijski delavci (dninarji) so oproščeni plačevanja tega davka.

Delodajalci jamčijo za plačevanje davka svojih telesnih delavcev (delavk).

Tako znaša celokupni davek delavca proletarca, to je onega, ki ne poseduje nobenega premoženja (hiše ali posestva) 3.3% od zasluzka, in to od 1. aprila 1925.

Če bi poslal kak davčni urad kateremu delavcu za čas od 1. aprila leta 1925, naprej plačilni nalog za davek (n. pr. dohodninski), potem naj prizadeje vrne tak plačilni nalog davčnemu uradu s pripombo, da plačuje 3.3% davek na zasluzek, katerega mu odteguje pri njegovi plači njegov delodajalec. K temu naj se priloži tudi primerno potrdilo delodajalca. Seveda, če bi se plačilni nalog glasil za čas do 1. aprila 1925 nazaj, je stvar seveda druga. V tem slučaju mora delavec morebitni neplačani davek poravnati ali pa, če vidi neupravičenost, napraviti potem priziv.

Je pa mogoče, da kak delavec poseduje premoženje (n. pr. hišo ali zemljo), tedaj mora v tem slučaju plačevati še poseben davek, katerega

pravkarje tirjajo naravnost od prizadetega.

Mnogokrat se motijo glede plačevanja davka na ročne delavce tesarji ali zidarji, ki so sicer sezonski delavci ali zanje ne velja čl. 56. zakona o proračunskih dvanajstinah iz l. 1925., 4. odstavek, ker ta člen govori o sezonskih delaveh le o kmetijskih delavcih in dninarjih.

Opozorili bi tudi naše delavstvo, da pazi na to, ali mu podjetniki ne odtegujejo preveč davka. Ako bi se zgodili taki slučaji, tedaj naj se člani naše organizacije obrnejo na glavno tajništvo JSZ v Ljubljani, ki daje tudi v ostalem, v teh in podobnih zadevah širša pojasnila.

Trbovlje.

Skupina S. Z. R. je imela v sredo dne 5. maja članski sestanek, na katerem smo poleg drugega razpravljali o ustanovitvi poslovalnice I. Delavske hranilnice in posojilnice v Trbovljah. Da je osobito nam rudarjem potrebna ta ustanova, ni potreba še posebej poudarjati. Treba bo tudi nam delavcem gledati, da si na kak način ustvarimo boljšo bodočnost. Mogoče nam pa bo samo tedaj, ako se gospodarsko utrdimo. Prilika nam je sedaj dana. Treba samo dobre volje in stvar bo šla. Znano nam je, da se nahaja naše delavstvo danes v zelo težkem gmotnem položaju, katero mu greni njegovo življenje, da postaja utopističen in se ne briga dovolj za svojo usodo, katera ga skuša še bolj upropastiti. Vzemimo samo za vzgled one angleške tkalce, ki so si z borimi prihranki, katere so si tako rekoč odtrgali od ust, ustvarili prvi konzumček, kateri se je skozi leta razvil v milijonske gospodarske zadrage, koje nudijo delavcem v njihovih potrebah veliko pomoč. Ravno vsled našega kritičnega položaja, v katerega smo zašli danes, ki nam dela preglavice za ureditev k rednemu gospodarskemu življenju v družini, nas je dovelo do tega, da od svojega borega zasluzka pritrhamo in začnemo nalagati v našo hranilnico. Začetek bo res težak, a skušnjo imamo, da si delavec doma pri najboljši volji ne more spraviti par krajcarjev za najhujšo potrebo, katera bi se mu pripetila. Da se še bolj natančno seznanimo o hranilničnem upravljanju, je članstvo izreklo željo, da se povabi na sestanek, ki se vrši v nedeljo 16. maja ob 9. uri na tajništvo, tov. ing. A. Žumra od upravnega odbora I. Del. hranilnice in posojilnice v Ljubljani, ki nam bo celo stvar obširno in temeljito razložil. Izvolil se bo istočasno tudi sosvet treh članov, kateri bo imel nalogo upravljanja našo poslovalnico. Tovariši člani, udeležite se sestanka v čim večjem številu! Čas je dragocen in resen, gradimo si boljšo bodočnost.

Agitirajte za »Pravico«!

zde, ki so plesale po jasnem nebu, in si rekla:

»O, da bi vsaj vzdržala do jutranje zore...«

Druga za drugo so ugašale zvezde, Belca je podvojila moči in volk je jel močneje gristi... Medla svetloba se je prikazala na obzorju. Z daljne pristave se je slišal hripav petelinji klic.

»Končno!« je rekla uboga žival, ki je čakala le še dneva, da umrje; in podolgem se je vlegla na tla v svojem belem kožuščku, ki je bil pokrit s krvavimi madeži...

Takrat se je vrgel volk na kozico — in jo požrl.

★

Zbogom, Gringoire!

Povest, ki si jo slišal, ni moja izmišljotina. Če boš kdaj prišel dol na jug, ti bodo naši pastirji večkrat pripovedovali o kozji gospoda Seguinu, ki se je vso noč borila z volkom in potem jo je zjutraj požrl volk.

Ali slišiš, Gringoire!

In potem jo je zjutraj požrl volk...

(Konec.)

Tedenske novice.

Organizacija javnih nameštencev, somišljenikov SLS bo imela svoj redni letni občni zbor dne 15. maja ob 20 v kleti konzumnega društva, Kongresni trg 2, s sledečim dnevnim sporedom: 1. Poročilo načelstva. 2. Tajniško in blagajniško poročilo. 3. Poročilo nadzorstva. 4. Volitev odbora. 5. Slučajnosti. Eventuelni predlogi naj se pošljejo društvu vsaj tri dni prej. K obilni udeležbi vabi načelstvo.

Društvo dipl. babic. Naznanjamo svojim članicam, da dosedaj še nismo mogle rešiti vseh uradnih zadev radi pokojninskega sklada. Prosi se članice, da za tekoči mesec pošljejo določene prispevke potom poštno nakaznice na blagajničarko pokojninskega sklada, gospo Franjo Černe, Gosposvetska cesta 10, Ljubljana. Vse druge podrobnosti o tej zadevi se bodo natančno objavile v »Pravici«. — Zato naj si vsaka članica naroči »Pravico«, ker le potom »Pravice« bomo obveščali svoje članice o društvenih zadevah. — Odbor.

Niklast drobiž. V kratkem pride v promet za 12,500.000 Din niklastega denarja po 25 par. Papirnate krone se vzamejo iz prometa.

Brezalkoholna produkcija. Ljubljana, Peljanski nasip 10-24, pošlje vsakemu naročniku »Pravice« zanimiv cenik brezplačno. Zahtevajte ga takoj; ne bo Vam žal!

Vlak povozil otroka. Na železniškem prevozu v Litiji je brzovlak povozil smrtno 4 letno Dragico Kolenc, hčerko predilniškega delavca. Deklece je hotelo v Litijo nekaj nakupovat, in je šlo kljub temu, da so bile zavore (rampe) zaprte, preko tira, kjer je prišlo pod brzovlak.

Delo alkohola. Pavel Furlanič v Škofijah pri Miljah na Primorskem, znan pijanec in oče šestih otrok, je streljal na svojo ženo, ker mu ni hotela dati pet lir za pijačo. Po izvršenem dejanju se je sam ustrelil v usta ter obležal na mestu mrtev. Ženo so prepeljali težko ranjeno v bolnico.

Ponesrečen železničar. Na koroškem kolodvoru v Mariboru je prišel pod stroj železničar Jurij Krebs. Le slučajno ga je stroj samo udaril in vrgel ob stran, tako da ni padel pod kolesa, ki bi ga bila razkosala. Ponesrečenec je dobil težke notranje poškodbe.

Smrtna nesreča. Med Jablanico in Drežnico v Hercegovini je v kamnolomu klesal delavec Holetič obsežen kamen. Nenadoma se je nad njim utrgala skala, ki je padla na nesrečnega delavca in ga popolnoma zmečkala.

Strela. V Račah v mariborskem okraju je pri zadnji nevihti udarila strela v hlev posestnika Brgleza ter ubila med hlevskimi vrati stoječega mesarskega vajenca Fr. Dolenca.

Pod lastno hišo zasut. 72 letni posestnik France Jušt v Potoški vasi pri Kotédrežu je popravljal svojo že na pol razpadlo hišo. Medtem, ko je izpodkopaval v veži temelj, se je zrušil nanj nenadoma strop. Izgrebli so ga izpod ruševin mrtvega.

Ponesrečen otrok. Pri nabiranju rož nad cesto pri Sušnikovi rudarski koloniji v Trbovljah je padla čez prepad sedemletna deklica in strmoglavila čez skalovje na spodaj napeljana telefonske žice in od tu na okrajno cesto, ki vodi na kolodvor. Deklica je obležala mrtva, z razbito lobanjo.

Visoka starost. V Železnikih je umrla najstarejša oseba v župniji, Marjeta Jerala, stara 94 let. V letošnjem letu je umrlo v trgu Železniki 5 oseb v starosti nad 80 let in 5 oseb čez 70 let starih.

Socialna misel. Majniška štev. »Socialne misli« prinaša zopet zelo zanimivo gradivo. Na uvodnem mestu prinaša članek dr. Jos. Hohnjeca: Ob Pašičevih »osemdesetletnici«; dr. J. Jeraj priobčuje članek »Naše mladinsko gibanje«; dr. J. Basaj: Problem slovenskega zadružništva in njegove naloge v bodočnosti; dr. F. Grivec: Obnova po Cerkvu; Fran Erjavec: Pregled zgodovine socialističnega gibanja med Slovenci. V Pregledu je zanimivo poročilo o zunanjepolitičnih dogodkih in o notranjepolitičnem razvoju. V kulturnem pregledu obravnava I. K. Vidovičev kulturno-

etični pokret. V socialnem pregledu odgovarja A. U. na kritiko dr. A. G. o »Socialnem katekizmu«. Socialno misel priporočamo vsem našim tovarišem, posebno za zaupnikom.

Odkup tvornice vžigalic. Monopolska uprava namerava kupiti vse tvornice vžigalic in cigaretnega papirja v državi.

Konec borbe za severni tečaj.

Ameriški poročnik Byrd se je dvignil 9. maja okrog 2 zjutraj v Kingsbaju na Svalbardu (Spitzbergi) z aeroplanom in poletel proti severnemu tečaju. Dosegel je tečaj, vrgel nanj ameriško zastavo ter se je po 15 in pol ure trajajoči vožnji vrnil v Kingsbay.

Ta novica je zaprla sapo celemu kulturnemu svetu, kajti vsa pozornost je obrnila nase Amundsenova zračna ladja »Norge« — druge ekspedicije so se vsakomur zdele samo drzni začetniški poizkusi.

Zadnjič smo pustili »Norge« v Gatčini pri Leningradu. Mnogo je bilo treba pripraviti, marsikaj popraviti, čakati je bilo treba ugodnega vremena, zato se je njen odhod iz Gatčine za par dni zakasnil. Na prvi polovici poti proti Vadsö je morala premagati hude viharje — dobro je »Norge« prestala to preizkušnjo, upanje na uspeh je zopet zraslo. 1500 km dolgo pot iz Vadsö do Kingsbaya je tudi srečno preplula; od tod do tečaja je še 1150 km.

Še pred »Norge« je pa prišla v Kingsbay ameriška ekspedicija, ki jo vodi poročnik Byrd. Pripeljal je s seboj dva zrakoplova tipa »Fokker« in se je izrazil, da bo odletel iz Kingsbaya skupno z Amundsenom, pa ga bo z zrakoplovom prehitel in odkril severni tečaj tako rekoč pred Amundsenovim nosom. Amundsen je spoznal, da je Byrd prav podjeten, drzen pa resen tekmeč; kljub temu je stopil z njim v prijateljske stike. Byrd ni čakal Amundsen, ampak je že pred njim odletel na večjem zrakoplovu ter s srečno vrnil, ovenčan s slavo odkritelja severnega tečaja.

Amundsen in kapitan njegove zračne ladje, Italijan Nobile sta mu k uspehu prva čestitala — gotovo s precejšnjo mero zavisti. Da jima ni vseeno, si pač lahko predstavljamo, če pomislimo na dolgotrajne priprave, na dolgo pot z vsemi prestanimi težavami in na slavo, katere sta bila že čisto gotova. Pa še nekdo je dobil zelo mrzel tuš s to Byrdovo zmago — Italija. Kako ponosni so bili na svoj izdelek, na ladjo »Norge«, in na svojega kapitana Nobile, tako rekoč vsak centimeter poti so italijanski listi posebej opevali, pa prišel je »nesrečni« Byrd in odjedel je lep del slave Amundsenu — in Italiji.

Amerikanci seveda niso malo ponosni na svojega Byrda. K uspehu sta mu čestitala državna tajnika vojne in mornarice, s tem mu čestita seveda vsa Amerika.

Da je Byrd dosegel severni tečaj in da je tam spustil ameriško zastavo, ni to nikak znanstven uspeh, ker faktično o tečaju vemo ravno toliko, kakor smo vedeli poprej. Amundsen čaka torej še vedno zelo važna in težka naloga. Amerikanci bodo seveda že poskrbeli, da ne bo ovenel na Byrdovi glavi lavorov venec prvenstva — in Amundsen ter Nobile bodeta vendar le na drugem mestu.

Dopisi.

Dev. Mar. v Polju. V naši občini smo se začeli gibati na vseh koncih in krajih. V občini se napeljuje električno omrežje po tvrdki »Transformator in Elektra«. V principu je cela občina zato. Dobe se pa, kakor pri vseh napravah tudi pri tej, razna nesoglasja med posamezniki in vodilnimi krogi. Da naprava ne bo občinska, so krivi največ gotovi odborniki v občinskem odboru, katerim se je tako mudilo k sklepanju o tem: Klub delavske zveze je bil vedno zato, da naj ima občina napravo v svojih rokah, tako bomo pa za deset let odvisni od kapitalistične družbe. — Podrobneje se namenoma ne spuščamo v kritiko,

da nam ne bi očitali zavlačevanja. Kake remedure se v danih razmerah in okoliščinah itak ne bi doseglo. — Postajališče. Glede postajališča smo že toliko dregali, da se je vršila uradna komisija na licu mesta. Delovno ljudstvo bo mnogo pridobilo s postajališčem. Zalog se ne ogreva za novo postajo, kar je razumljivo. Posebno neki gruntarji so proti. Dobro je tem in podobnim povedal č. gosp. župnik, ki je za napredek občine vesnet ter razume sedanji čas. Rekel je: »Vedite, da občina je delavska. Le eden bo dobil gospodarstvo doma, vsi drugi bodo duševni ali telesni proletarci.« — Ste slišali, Vi nasprotujoči, kam spadate? — Spomenik. V delu je krasen spomenik padlim vojakom, ki ga je naročila tukajšnja podružnica Z. S. V.

Kropa (g. »špartakovcu« v Del. politiki). Vaš dopis z dne 6. maja t. l. v »Del. politiki« je pod vsako kritiko, zato ne odgovorjam. Zapomnite si pa to: Krščanstvo je in ostane sila, ob kateri so si že drugačni možje razbili glave, kakor so pa a la Jeram in comp. — Kropar.

Celje. V nedeljo dne 9. t. m. se je vršil v dvorani pri Belem volu lep članski sestanek naše organizacije, na katerem je poročal glavni tajnik JSZ tov. Gajšek o herojski borbi angleškega delavstva proti angleškemu kapitalizmu, o velikanskem pomenu zmage delavstva v tej borbi za ves svetovni delavski pokret in gospodarski položaj. Govoril je dalje o nalogah strokovnih organizacij in nujnosti, da se do zadnjega vsak delavec organizira. Razlagal je naš krščansko socialističen program, ga primerjal z nasprotnimi in dokazal, da zasije boljša bodočnost delavstvu tedaj, ko bo delavec lahko s ponosom javno poudarjal: Delavec sem, organiziran delavec sem in krščansko socialističen delavec sem. Oni del govora, ki je veljal Krekovi mladini, nam ostane gotovo v trajnem spominu. Upamo, da je govornik dosegel v Celju v nedeljo velik uspeh in da bodo v bodoče taki sestanki še bolj obiskani. Za mladinski kongres hočemo vsi na delo, ker ta dan mora Krekova mladina osvojiti naše Celje.

Hrastnik. Ker hoče sobotno »Jutro« naložiti »Pravico« na hrbet lažnivost, bomo točno opisali izjavo g. Korena iz Trbovelj na rudarskem akcijskem shodu v Hrastniku. G. Korenu so socialisti Kristanove smeri očitali, da je kot predsednik Obrtnega društva podpisal resolucijo trgovskega gremija. G. Koren je izjavil, da je imelo Obrtno društvo pri g. Birtiču sestanek, na katerem je samostojni demokrat, čevljar in gostilničar, g. A. Dolinšek predlagal, naj bi se Obrtno društvo tudi izjavilo za omenjeno resolucijo, katero je pa baje g. Koren odklonil. Tako je po izjavi g. Korena le maslo na demokratični glavi. Socialisti Kristanove smeri so imeli preteklo nedeljo v konzumu shod, na katerem so napadli akcijski odbor. Socialistična »Svoboda« za rudarski okoliš je na svojem občnem zboru kristanove popolnoma izrinila iz odbora. — Prihodnjo nedeljo se vrši sestanek krščanskih soc. rudarjev pri g. Logarju v Hrastniku v svrhu reorganizacije »Strokovne zveze rudarjev« v Hrastniku. Na sestanku poroča strokovni tajnik Viktor Flisek iz Zagorja.

»Odprto pismo g. Melhiorju Čobalu, tačasnemu predsedniku »Del. zbornice, voditelju zagorske socialne demokracije, bivšemu poslancu itd. Na Vaši zadnji komediji pred rudniško restavracijo v Zagorju ob Savi,

katero ste smatrali za shod, se Vam je zdelo potrebno, da lopnete po meni. Pri Vaših nepokornih poslušalcih ste hoteli storiti s tem učinek, ki je seveda izostal. Vpili ste, da sem baje na shodu akcijskega odbora v Trbovljah nastopil proti delegaciji, ki je šla nato v Francijo. Za razlago ste rabili tak ton, da je zame, ki nisem oblagodarjen s takimi naslovi kot Vaša častitljiva oseba, prenizkoten. Cele stvari Vam pri Vaši starosti nisem zameril, dasiravno se mi čudno zdi, da Vas ni o mojem govoru točno informiral. Vaš tajnik »Rudarske Unije« Arh, ki ima tudi dobra ušesa in je bil na shodu navzoč. Težava je seveda v tem, da sem bil isti dan, ko ste tako razsajali, ravno v Laškem. Če se prav spominjam, sva midva potem drugi dan po tistem Vašem nesrečnem shodu govorila. Takrat ste me ponovno prijemali radi mojega nastopa v Trbovljah. Seveda ste previdno dostavili, da sem baje govoril o delegaciji tako prostaško. Na opozklo pot niste hoteli. Četudi nisem čutil potrebe, ker niste zame nikakšna avtoriteta, sem Vam zadevo povsem kavalirsko pojasnil. Stvar ste vzeli z zadovoljstvom na znanje. Smatral sem s tem vso zadevo za razčiščeno, ker sem Vas premalo poznal.

Pred dnevi me pa tipljejo tovariši v Ljubljani, kaj počenjam. Vi ste namreč na predzadnji seji upravnega odbora »Delavske zbornice« privlekli že oglodano kost na dan. Govorili ste, da sem jaz govoril v Trbovljah na shodu, da se pod Vašim predstvom zapravi v Delavski zbornici mesečno 300.000 Din, kolikor pa to ni mogoče doma, se pošlje v Francijo komisijo k... Tako ste povedali. Menim, da za stvar, katere človek ne zagreši, ni treba zagovora, še manj pa kesanja. Vi, g. Čobal, pa tudi niste zame mož, katerega bi se bal; zatorej bova skoraj na koncu. Ne morem razumeti, da Vi kot predsednik zbornice trpite, da se tako govori o »Del. zbornici«. Verjemite, da trpi ugled te ustanove, če se govori o zapravljanju. Res se mi ne zdi pametno, da se bavite v »Delavski zbornici« s takimi stvarmi. Rado vedem sem, če so takih Vaših razprav bos, reducirani rudarji veseli? To pač priča, da ste še ohranili svojo živahnost in skrbite tudi za smeh v zbornici. V zahvalo Vas bodo rudarji drugič zopet volili. Ljubljanskim tovarišem pa tole: Če se bo kdo našel, ki bi ponavljal ono, kar je govoril g. Čobal, ga bom od danes naprej imeoval laznjivca in podlega obrekovalca. Izjema je g. Čobal, kateremu radi njegove častitljive starosti vse velikodušno odpuščam.

Flisek Viktor,
rudarski tajnik.

Krekova mladina.

VSEM PODRUŽNICAM IN SKUPINAM!

Mesec dni nas samo še loči do dneva, ko se zberemo na I. kongresu krščanske socialistične delavske mladine v Celju. Vprašajmo se: Ali smo izvršili povsod priprave, da nas kongres ne dobi nepripravljene? Tovariši, na delo in agitacijo!

Vsaka podružnica ali skupina naj naznani število udeležencev najkonej do konca tega meseca pripravljalnemu odboru.

Natančne podatke o prihodu in odhodu vlakov ob priliki našega kongresa objavimo v eni prihodnjih števil.

Vsaka podružnica ali skupina naj določi svoje delegate za delegatski zbor, ki se vrši v soboto, 13. junija, in naznani imena kongresnemu odboru.

Poverilnice za delegate pošljemo pravočasno.

Za prenočišča in prehrano je tudi preskrbljeno. Natančneje sporočimo v okrožnici.

Rediteljstvo na kongresu je prevzela celjska podružnica Krekove mladine. Reditelji s trakovi na rokavih bodo udeležencem kongresa vsak čas na razpolago z navodili.

Vsaka podružnica in skupina naj se ravna po navodilih v okrožnicah, katere so in jih še bodo prejele.

Pripravljalni odbor.

»Krekova mladina« Ljubljana sklicuje II. redni občni zbor, ki se vrši dne 26. maja ob 8 zvečer v društvenih prostorih JSZ, Stari trg 2/I, s sledečim dnevnim redom: 1. Otvoritev; 2. odobritev zapisnika o zadnjem občnem zboru; 3. poročilo tajnika; 4. poročilo blagajnika; 5. poročilo nadzorstva; 6. volitev novega odbora; 7. slučajnosti. — V slučaju, da bi občni zbor ob določeni uri ne bil sklepčen, se vrši eno uro pozneje drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih članov. — Vabimo vse tov. člane in članice, da se občnega zbora udeležijo polnoštevno. — Odbor.

K ustanovitvi »Krekove mladine« na Viču. V eni izmed največjih del. občin v Sloveniji, skoraj v srcu Slovenije, se te dni ustanavlja naša mladinska organizacija »Krekova mladina«. Iz dna srca pozdravljamo ta korak viške mladine, ki stoji v taboru krščanskih socialistov, ki stoji, oziroma bo stala pod praporom krščanskega delovnega ljudstva. Vsi pa, ki želimo, da bo naša mladina, tudi ko nekoliko odraste, ohranila smernice, katere so jim bile od dobrih krščanskih staršev dane, pa moramo, oziroma smo naravnost dolžni, podpirati z vsemi močmi stremljenje naše delavske krščanske mladine, ki skuša po svojih močeh ostati na poti, na edino pravi poti krščanskega socializma. Naravnost greh bi bil, če ne bi z združenimi močmi podpirali ustanovitve te prepotrebne organizacije za našo mladino. V interesu vseh naših organizacij je, da pomnožimo mlade delovne moči v naših vrstah. Dejstvo je, da imamo v naši občini veliko krščanskih organizacij, ki se pa po svojih programih ne morejo specielno pečati samo z vzgojo našega delavskega naraščaja in samo optimist more trditi, da v naši 6000 duš broječi delavski občini te organizacije ni treba. Zato sme in lahko zahteva vsestransko podporo, bodisi direktno ali indirektno. Pokojnemu dr. Kreku je ravno viška občina dolžna mnogo, mnogo hvale, saj je bil on tisti, ki je ustanovil najlepši del naše občine, Rožno dolino. Vsi, ki smo pokojnega Kreka poznali, in tudi tisti, ki ga niso poznali, pa spoštujejo in čislajo njegovo delo, se bodo s podpiranjem njegove organizacije najlepše oddolžili njegovemu spominu. Prepričani smo, da bo Krekova mladina vzgojila le iz svojih vrst zavedne in značajne krščanske delavce, ki bodo temelj vsega našega gibanja. Vsi, ki bodo imeli trud in delo pri tej organizaciji, pa bodo imeli plačilo, ko bodo videli sadove svojega dela. Prijatelji in prijateljice! »Krekova mladina« je vaša. Naj pristopi k njej vsak, ki hoče izobrazbe in poštene zabave. Mi pa vas bomo z vsemi močmi podpirali pri vašem stremljenju po izobrazbi in napredku. — Zdelo se mi je potrebno, napisati to, da ne bo kdo ustanovitve Krekove mladine napačno pojmoval. — Viktor. K.

Razširjajte »Pravico«!

Za naše matere.

Na odgojo otrok, to vemo vsi, najbolj vpliva mati. To nas tudi uče neštivilni zgledi v zgodovini. Neki učnjak Randolph piše: »Jaz bi bil postal nevernež, ko bi se ne spominjal vsak dan predrage matere, kako je moje male ročice v svoje sklepal, kadar je z menoj poklekala in me učila izgovarjati sveto ime Jezusovo.« Adamsu, slavnemu predsedniku v severni Ameriki, je dejal svoje dni njegov znanec: »Zdaj vem, kako ste postali tako odlični mož.« »No, na kak način pa?«, vprašal je Adams. In znanec mu je odgovoril: »Čital sem pisma, ki jih je vaša mati nekdanj pisala svojemu sinu.« Mati drugega predsednika »Združenih držav«, Washingtonova, je odgojila svojega sina k pobožnosti in odkritosrčnosti. Ko je, že silno stara, slišala, da so njenega sina povišali v najvišjo čast v državi, je dejala gospa mirno: »No, moj Jurij je bil vedno priden sin.« — Znano je tudi, da je vprašal nekdo enkrat cesarja Napoleona Velikega: »Česa manjka Francozom najbolj?« »Pridnih mater«, je odgovoril ta kratko, a jedrnat. — Slovenke, zapomnite si torej, kaj je vaša prva dolžnost, in kaj vam bo služilo v posebno čast!

Razno.

Kakšni pijanci so bili včasih ljudje. Še danes je mnogim ljudem največji junak tisti, ki »nese« največ vina. Včasih je bilo pijančevanje še huje razširjeno. Srbske junaške narodne pesmi nam pripovedujejo o tem in opevajo kraljeviča Marka, ki je pil vino sam in ga dajal piti tudi svojemu konju Šarcu, pa tudi v slovenski narodni pesmi srečamo isto. Pijančevanje znači nekulturnost in v tem prednjači v celi Evropi ruski dvor za časa cara Petra Velikega. Listine in zapiski pravijo, da je moral na njegovem dvoru vsakdo piti. Sicer ni bil upoštevan. Da še celo silili so ga. Odprli so mu usta in vlivali v nje vino. Pili so ga toliko časa, da so obležali eden za drugim pod mizo, najdlje pa je vzdržal car sam.

35 litrov ricinovega olja za bolnega slona. V ameriškem cirkusu Krone je zbolel indijski slon na koliki. Žival je bilo treba hitro ozdraviti, kar se je zgodilo na ta način, da so vtili slonu v usta veliko »žlico« ricinovega olja: 20 litrov. To pa še ni zadoščalo in so morali pozneje dodati še 15 litrov. Potem so obolelega slona klistirali in so porabili pri tem šest ogromnih veder vode. Po 36 urah so ta zdravila učinkovala in slon je polagoma zopet okreval.

„LUX“

krema je najboljša za čevlje. Kupite jo in prepričali se boste!

Žika!

Poskusiti je treba, potem je odločitev lahka. Odločili se boste za ŽIKO, ki je in ostane najboljša in najbolj zdrava žitna kaval!

Marsikateri član I. delavskega konzumnega društva v Ljubljani še ne ve, da lahko kupi v katerikoli naši poslovalnici, če gre slučajno mimo ali pride iz dežele v mesto. — V Ljubljani so sledeče poslovalnice:

Kongresni trg št. 2, kjer je posebno bogata izbera manufakture in galanterije. V hiši je tudi gostilna in kuhinja: Dunajska cesta št. 36 v hiši Zadružne zveze; Zaloška cesta št. 15 v lastni hiši; Celovška cesta št. 57 (Spodnja Šiška) v lastni hiši; Vič-Glince, Tržaška cesta št. 11 v lastni hiši. — Člani, držite se gesla: »Svoji k svojim!«